

Těžký tank anebo lehký útočný vůz.

Pod tímto nadpisem byl dán redakci VR. k diskusi článek N. N. Tillyho, autora předcházejícího článku „Taktické požadavky při konstrukci útočných vozů“, uveřejněné v čís. 6 a 12 roč. XV. VR.

Autor jsa přesvědčen, že v zápase pancíře a střely vítězí vždy střela, stává se přivržencem směru, který zavrhuje zesilování pancíře a vidí zachování významu útočného vozu výhradně v rychlosti a pohyblivosti.

Proti citovanému pojetí francouzskému, uznávaje je správným, postavil nám definici svého kombinovaného lehkého útočného vozidla pozemně-vodně-železničního s prostým odůvodněním, že jako armáda malého státu nebude bojovat na rovině, nýbrž na terénu pokrytém anebo kopcovitým.

Francouzská komise za předsednictví maršála Petaina a jistě členství i těch, kteří nedávno potřísnili svou krví svá vozidla, zhostila se svého úkolu definicí, obdivuhodnou pro všechny ty, kteří ji chtějí rozumět; je vyjádřena především v úplném a jasném souladu se zásadami vedení a provedení bitvy.

Její celkovým posouzením vidíme nárys útoku s tanky ve dvou sledech s různým materiálem. Materiál 1. sledu mohutnější než materiál 2. sledu.

Podrobným rozbořením definic obou materiálů není nám jasno, nač a k čemu tato vozidla jsou určena; je jim dán přesný účel, cíl, vlastnosti v míře úplně dostačující nejen pro vytvoření detailních zásad a nauky o použití této zbraně, nýbrž vytvoření vozidla konstruktérem.

Jak jsem řekl, autor postavil proti definici francouzské definici svého útočného vozidla. Ale dopustil se omylu tím, že svůj lehký útočný vůz staví proti těžkému tanku a nikoli proti tanku lehkému.

Tyto definice, postaveny vedle sebe, vypadají takto:

francouzská: „Tank lehký, kulometný,*) značné taktické pohyblivosti, dokonale ovládající terén, jehož úkolem je zničit kulometná hnízda, zápasit s tanky protivníka, provázet v útoku pěchotu a jezdeckvo a konečně pronásledovat ustupujícího nepřítele“,

*) Poněvadž nemám a neznám originální definici, domnívám se, že „dělový-kulometný“ z toho důvodu, že je předvídan na ničení materiálních cílů.

autorova: „Jejich (armád malých států) hlavní nezbytnou doprovodnou zbraní bude malý, hbitý útočný vůz s dostatečnou výzbrojí a nepřemrštěným brněním: vůz, jehož hlavní vlastností při dostatečné síle bude největší možnost využívat terén.“

Autor to sice dodatečně doplnil, ale tím vším se přece přiblížil k definici lehkého tanku francouzského pojetí.

Nepřichází ani s novinkou, co se týče mnohakolového systému vozidla (americký Christie), ani co se týče motoru parního nebo naftového.

Jeho požadavek rychlosti 25—30 km v rozvráceném terénu je v rozporu s požadovanou a hlavně tolik zdůrazňovanou velikostí vozidla. Naopak toto vozidlo v základně by muselo býti ohromných rozměrů, aby si všechny nerovnosti překlenulo; musilo by být obdařeno neobyčejnou motorickou silou, převody, kolejovým a pásovým ústrojím. Pro požadovaný akční radius 300—400 km při 50 l průměrné spotřeby na 100 km již sama nádrž na pohonnou látku vzbuzuje představu 150—200 l barelu běžného užívání, kterou by bylo nutno vedle jiných potřeb a zařízení směstnat pod pancíř.

Snad žádná jiná zbraň nepodléhá tolika svodům a nečiní tolik potíží konstrukčních jako útočné vozidlo.

Zásada podřízenosti prostředku účelu se lehce rozplývá a obrací v opačný smysl pod snahami o universalnost neb o seriovou výrobu a tím i o láci.

Konečně je tu protipancířová zbraň se svou střelou, již nutno vítěztví nad pancířem přiznat, ale jen na papíře a při pokusných ukázkových střelbách. Na bojišti však protipancířová zbraň není s to ochránit své prapory 1. sledu před účinkem útočného vozidla a v přímém souboji s vozidlem její teoretická převaha je v rukou obsluhy, jejíž situaci možno přirovnat k situaci lovce dravé zvěře, který ji svou ranou minul nebo ranil.

Obrana proti útočné vozbě co do počtu zbraní, jejich vzhledu, vlastností, možnosti použití přináší nám problémy, o nichž uspokojivě rozhodnout nelze.

Tyto slabiny obrany, objektivně zjištěné a posouzené, přirozeně jdou ve prospěch vozidla, kterému můžeme dáti ovšem podporu dělostřelctvem a letectvem a tím udržet je v prestiži jako jediný prostředek, který zvyšuje ofensivní schopnost pěchoty a jezdeckva. Tomu nutno rozumět tak, že rozhodujícímu manévru každé formy je vozidlo schopno dodat síly a spádu, kteréžto vlastnosti kdysi mělo těžké jezdeckvo rozhodující bitvy — tehdejší královna zbraní. A k tomuto účelu je potřebí v jeho základních čtyřech vlastnostech: palba, brnění, pohyblivost, tělesná a duševní schopnost obsluhy, velmi obezřele, rovnoměrně zdokonalovat, abychom z něho vytvořili organismus, který provede manévr, obrazně řečeno s takovou lehkostí, s jakou jej velitel po úvaze načrtává šipkou úhlem na mapě, závisle nebo nezávisle na hlavních zbraních. Rozumí se, že při použití musíme respektovat jeho výkonnost, potřeby a zvláštní podmínky použití, s čímž se konečně setkáváme u všech zbraní. Ještě jiné okolnosti zdají se mít vliv na naše rozhodnutí o těžkém-velkém, lehkém-malém vozidle. Předně je nutno, abychom si uchovali v tomto druhu materiálu při nejmenším rovnocennost v bojové hodnotě proti nepříteli a dále abychom mohli bez váhání útočit na opevněná postavení, jestliže

by nám je nepřítel nastavil v cestu. Proto ani těžký ani lehký, nýbrž účelné útočné vozidlo 1. vlny (ochranné působnosti) a 2. vlny (doprovodné) pojetí francouzského, proti jehož definicím vozidel nemůžeme protím postavit lepší.

Plukovník gšt. Jindřich Vlasák:

Ofensiva 94. rak.-uh. pěší brigády v Albanii v srpnu 1918.

(Příklad horské války. *)

I. Celková situace rak.-uherských vojsk v Albanii do 7/7 1918:

Rakousko-uherské jednotky, které byly v létě 1918 v Albanii, tvořily XIX. armádní sbor.

Složení: 47. a 81. pěší divise — obě zasazené v 1. linii. Mimo tyto dvě divise měl sbor ještě jiné jednotky v záloze, podřízené přímo sborovému velitelství.

Fronta proti italským vojskům (armádní sbor) probíhala: od Fjeri přes Lupanem na jižní cíp Tomoru, odtud pak směrem k Ochridským jezerům. Nebyla to však souvisle vybudovaná opevněná fronta jako na jiných válčích, nýbrž vzhledem na poměrnou početní slabost jednotek byly tyto jednotky jakýmsi kordonem, složeným z předních stráží, za nimiž bylo několik opevněných opěrných bodů — nejvýše v síle pěší roty. Úsek praporu byl vždy několik kilometrů široký. Za tímto kordonem byly nepatrné zálohy vyšších jednotek.

47. pěší divise s brigádami vedle sebe, a to: 94. západně a 93. východně měla obsazenu oblast od Adriatického moře počínaje až na úpatí Tomoru, odtud až k jezerům Ochridským stála 81. pěší divise.

Je na biele dni, že tento řídký kordon bez větších záloh nemohl mít dostatečnou odolnost a při náporu protivníka na kteroukoli část fronty by byl jistě prolomen, tím spíše, že se od jednotek prvního sledu žádal houževnatý odpor na místě, kde snad by byl ústupový manévr spíše odpovídal silám zasazených jednotek.

II. Události od 7/7 1918 do 20/8 1918:

7. července 1918 zahájili Italové všeobecnou ofensivu, hlavně na frontě 47. pěší divise, jež vedla k porážce rak.-uherských vojsk a k jejich ústupu na sever.

Ustupující 47. pěší divise se postavila pronásledujícím Italům na odpor teprve všeobecně na čáře ústí Semení do Adriatického moře — stok řek Devoli a Osumu, Ochridské jezero. V houževnatých bojích bylo pronásledování zastaveno a rak.-uherské jednotky přešly dokonce k místním protiútokům.

*) P r a m e n y:

Průklep orig. „Gef. Bericht für die Zeit vom 20. bis 29. August 1. J. Op. Nr. 666 des k. u. k. 94. Inf. Brig. Kommandos.“